

66.81

CRILLES PETERSEN

HOLLÆNDERBYENS

STUBMØLLE

I

300 ÅR

INDHOLDSFORTEGNELSE.

1641	Tiss Nicolajsen	3
1653	Hans Nielsen	3
1682	Carsten Detlefsen	4
1690	Jacob Jensen Huck	5
<u>F O R O R D .</u>		5
1707	Laurits Mathiasen	7
1710	Gerrit Clausen	7

De indsamlede oplysninger er opført i nogenlunde kronologisk orden, selv om det af og til har været nødvendigt at gøre et emne eller en personskildring færdig og så gå tilbage i tiden.

Indholdsfortegnelsen er hovedsagelig en oversigt over mølleforpagtere. Der er kun anført ét årstal for hver, da det ikke med sikkerhed vides, hvornår de afløste hinanden. Der er også mulighed for, at andre kan have været mølleforpagtere i et kortere åremål, men der er foreløbig ikke fundet oplysning herom.

Det er mit håb, at dette lille skrift kan hjælpe andre, som har interesse for byens historie.

1849	Møllavingerne fornyet	21
1849	Conditioner for leje af møllen	22
1849	Conditioner for de læss redakaber	22
1849	Birch Jansen	19 og 25
1849	Syt møllehus	23
1857	Møllelodden - samlet oversigt	26
1857	Gotfred David Bauer	29
1858	Hans Johansen	29
1860	Bageriet bygges	30
1866	Peter Christian Westphal	33
1872	Erstatningsbedste beskrivelse af møllen	32
1882	Peter Larsen	34 og 36
1911	A.P. Thorsen	37
1912	Frøderic Johan Kassew	38
1914	Møllen solgt til nedrivning	38
1920	Peter Villus Petersen. Landmand	39
1948	Helger Theodor Basmsen. Smedemester	40

Store Magleby 1986.

Crilles Petersen

INDHOLDSFORTEGNELSE.

1641	Ties Bielefeldt	3
1663	Hans Nielsen	3
1682	Carsten Detlefsen	4
1690	Jacob Jansen Huck	5
1699	Oluf Rasmussen	5
1707	Laurits Madtsen	7
1710	Gerrit Clausen	7
1712	Claes Pittersen	7
1716	Jens Poulsen	8
1719	Gerrit Jansen Ouchers	8
1743	Gert Jansen Boer	9
1760	Jan Jansen	9
1790	Jacob Gertsen	11
1813	Cornelius Petersen	12
1821	Jørgen Frederik Schiolte	13
1824	Anders Anthonsen	13
1829	Jens Hansen	14
1829	Første brandtaxation af møllen	14
1829	Første brandtaxation af møllehuset	14
1849	Møllevingerne fornyet	21
1849	Conditioner for leje af møllen	22
1849	Conditioner for de løse redskaber	22
1849	Dirch Jansen	19 og 25
1849	Nyt møllehus	23
1857	Møllelodden - samlet oversigt	26
1862	Gotfred David Bauer	29
1864	Hans Johansen	29
1865	Bageriet bygges	30
1866	Peter Christian Westphal	33
1872	Brandtaxation: bedste beskrivelse af møllen ...	32
1882	Peter Larsen	34 og 36
1911	A.P. Thorsen	37
1912	Frederic Johan Kassow	38
1914	Møllen solgt til nedrivning	38
1920	Peter Villum Petersen. Landmand	39
1948	Holger Theodor Rasmussen. Smedemester	40

Dag, senere med rustholderens hus er brændt, kan man om
de gamle borg i Arene 1654-58 ingen oplysning give".

Hvornår den første mølle er opført vides ikke, men ifølge leksikale oplysninger var stubmøller almindelige i Holland, da kolonisterne rejste derfra. Jan Dirchsen skriver i sin bog, at den første mølle menes opført omkring 1624. Den første møller, der er oplysninger om, er Ties Bielefeldt, som er født 1590, så han kan have været den første møller på denne mølle.

Fra den første kirkebog, som Jørgen Harder begyndte ved sin tiltræden i 1640, haves en del oplysninger.

Betegnelsen: møller, der møller og molenaar bruges i flæng.

Ties Bielefeldt Anna Mattiesen
 født 1590 begr. 26-2-1651 fra Kreppelin uth Mecklenburg
 gift 28-10-1641

forlover for ham: Freck Jacobsen - forlover for hende
 Jan Petersen

Børn: 1643 en dødfødt pige 1644 Trine 1645 Michal
 1647 Ties 1650 Jacob

Fra kirkebogen:

1-9-1650 døbt Maria datter af Jacob Møller

8-12-1650 " Jacob søn af Ties Møller

Måske var denne Jacob medhjælper ved møllen, hvis de da ikke begge var lønnede. Jacob kan have fortsat ved møllen efter Ties Bielefeldts død 1651, indtil Hans Nielsson overtog møllen.

Hans Nielsson gift 7-1-1655 Anna Nielsdockter St.M.

2.ægt. " 27-1-1656 Anna Johansdockter St.M.

Børn:

døbt 24-2-1661 Johan

" 17-5-1663 Nielle

Der er ingen oplysning om andre børn, da pastor Harder i kirkebogen skriver (i Cornelius Petersens oversættelse: se Holl. Gd. side 157): "Da denne kirkes rustholder plejer at have en særlig kirkebog, hvori han plejer at indføre barning og begravelser, og en sådan bog under det svenske indfald anno 1658 den 8. oktober, som netop var "Patagia Dag", sammen med rustholderens hus er brændt, kan man om de døbte børn i årene 1654-58 ingen oplysning give".

Resten af byen blev også afbrændt. Om møllen brændte vides ikke, men så meget og godt træ kan næppe være kommet frelst gennem krigen. Hans Nielsson er ikke at finde mellem de af byens beboere, som blev indkvarteret på Christianshavn, men han kan jo have skaffet sig andet logi. Efter krigen afslutning fik han i 1661 og 63 døbt sine børn og skrives som møller, så den må ret hurtigt være kommet i gang igen. Måske først hestemøllen. Der findes ingen aldersangivelse for Hans Nielsson, men han kan have fortsat, indtil Carsten Detlefsen overtog møllen.

Markbog no. 1 for Amager 20. september 1682, som er udfærdiget som grundlag for beskatningen.

En Wærmølle er færdig med al sin behøring, står på byens grund og kand altid bruges, når vinden blæser. En hestemølle er færdig at male, når nogen det begærer. Møllehuset, som mølleren Carsten Detlefsen iboer, er et UDSCHUR på hestemøllen.

Giver 100 Slettedaler i årlig leje.

Under afsnittet om byens huse er skrevet som no. 13:

Cornelis Petersen er en forarmet gammel mand. Dette hus er mølleren Carsten Detlefsens hus, som tager deraf 7 Slettedaler til husleje.

Disse foreskrevne 13 husmænd ligner schulden imellem om skatten, når de nogen skat skal udgive.

Carsten Detlefsen

Martjen Peters

f. 1644 begr. 11-9-1684

f.

d.

gift 2-8-1674

forlover for ham: Claus Bartelsen - forlover for hende:

Jacob Jansen Kurvemager

Børn:

24-7-1675 Sasse døbt af pastor Jørgen Harder 1640-78

22-10-1682 Mette " af pastor Thomas Harder 1678-95

Sasse Carstens fik 14-1-1694 døbt et uægte barn med navnet Martjen. Faderen var Peter Hansen, værende molenaersknegt hos Jürgen Ennertsen ved Westerport. Som gudmoder skrives

Anna Carstens, der kan være hendes halvsøster (ikke født i St.M.). Senere 7-8-1701 blev Sasse Carstens gift med Anders Rasmussen og anden gang 13-2-1724 med Hans Henriksen Palm. Hun blev begravet 24-6-1755 næsten 80 år gammel.

Mette Carstens blev gift 24-5-1705 med Laurids Thomesen. Hun har nok tjent hos den nordre smed Åge Knudsen, da han var forlover. For Laurids Thomesen lover Anders Rasmussen, som var gift med Sasse C.

Da Carsten Detlefsen døde 1684, var hans efterfølger 52 år gammel.

Jacob Jansen 1.ægt. Maino begr. 18-10-1672
født 1632 begr. 25-3-1693 2.ægt. Alheit Jans
døbt 14-7-1650
begr. 6-3-1691

Ved 2. ægteskab 14-9-1673 blev Jacob Jansen i WRAEN = Hoeck viet i hjemmet.

Børn: 1661 Cornelius 74 Maino 81 Lysbeth 82 Peter
85 Jacob 89 Trein

I markbogen 1682 er Jacob Jansen Huck opført blandt gårdejerne. Herman Riber har i "Noget om Hollænderbyen" side 33 skrevet om navnet Huck og stedfæstet det til "Stubmøllegården".

I Tårnby kirkebog skrives ved begravelsen 21. marts 1693, at Peter Theisen 18 år gammel var blevet ihjelslagen af Hollænderbyens mølle, som blæste ned over ham. Han var søn af Theis Andersen af Skelgårde.

4 dage senere, 25. marts 1693, blev mølleren Jacob Jansen Huck begravet i St.M. 61 år og 7 dage gammel. Han må være omkommet ved samme lejlighed.

Da møllen igen var opbygget, blev årstallet indskåret i egebjælken over indgangsdøren. Der angives både 1694 og 96. Man har vel klaret sig med hestemøllen, indtil stubmøllen igen fungerede. Måske var Oluf Rasmussen (født 1662) den første møller ved den genopbyggede mølle. I mandtalslisten

